

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
ІМЕНІ ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»
Факультет лінгвістики**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан ФЛ

_____ Н.С. Саєнко

« _____ » _____ 2017р.

**Методичні вказівки до дисципліни
Історія української культури**

підготовки бакалавра

напряму 6.020303 – «Філологія»

форми навчання Денна

Ухвалено методичною комісією
факультету лінгвістики

Протокол від 29.06. 2017 р. № 10

Голова методичної комісії

_____ С.В. Ібрагімова

« _____ » _____ 2017 р.

РОЗРОБНИК МЕТОДИЧНИХ ВКАЗІВОК:

доцент, канд. філол. н. Онуфрієнко О. П.

Методичні вказівки затверджено на засіданні кафедри
української мови, літератури та культури
Протокол від «14» червня 2017 р. №11

Завідувач кафедри

_____ О.П. Онуфрієнко

« _____ » _____ 2017 р.

**«Історія української культури»
для студентів всіх напрямів підготовки технічних, гуманітарних та соціально-економічних спеціальностей КПІ ім. Ігоря Сікорського**

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Навчальна дисципліна належить до циклу дисциплін професійної та практичної підготовки.

Предмет навчальної дисципліни: основні теоретичні проблеми культурології, концептуальні засади розуміння витоків і цивілізаційних віх української культури, ідентифікації національно самобутнього та загальноєвропейського векторів становлення вітчизняної традиції й сучасного змісту української культури.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна "Історія української культури" ґрунтується та взаємопов'язана зі знаннями та вміннями, якими студенти оволодівають у процесі засвоєння таких навчальних дисциплін, як «Історія України», «Філософія». Знання, вміння та досвід, здобуті у процесі вивчення даної дисципліни, забезпечують подальше оволодіння такою навчальною дисципліною як «Культурологія».

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів здатностей:

- сприймати життєво необхідне аксіологічне значення національної ідеї, зокрема за сучасних умов глобалізації світу та процесу євроінтеграції;
- реалізуватися в соціальній, професійній, особистісній сферах, як патріотично сформована інтелектуально зріла людина;
- екстраполювати за певними методиками зовнішні соціокультурні явища на знаковому рівні інформаційної фіксації.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин/3 кредити ECTS.

Навчальна дисципліна містить один семестровий кредитний модуль «Історія української культури».

Рекомендований розподіл навчального часу

Форма навчання	Семестрові (кредитні) модулі	Всього кредитів/годин	Розподіл навчального часу за видами занять			Семестрова атестація
			Лекції	Семінарські заняття	СРС	
Денна	Всього	3/90	36	-	54	
	1	3/90	36	-	54	залік
Заочна	Всього	3/90	4	4	82	
	1	3/90	4	4	82	залік

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Кредитний модуль 1: «Історія української культури»

Розділ 1. Історія української культури як навчальна дисципліна. Предмет і завдання курсу «Історія української культури». Абрис української культури у культуротворчому процесі європейської цивілізації. Феномен української ментальності: світоглядні універсалиї української нації. Культура як світ етнонаціонального буття. Полісемантична природа поняття «культура». Багатоаспектність спроб визначення культури. Культура та природа: екосфера самозбереження нації. Культура та історія: аксіосфера української духовності. Функції культури. Культурологія як наука про культуру. Українська культурологічна думка як розвиток європейської духовно-теоретичної традиції. Екзистенціально-антропологічні начала осягнення культури у «філософії серця» Г.Сковороди. Національна концепція культурно-історичного розвитку (М.Костомаров, В.Белозерський, П.Куліш). Тарас Шевченко – визначальна постать українського культуротворення. Розвиток історико-культурологічного напрямку (М.Драгоманов, В.Липинський, М.Грушевський, Д.Яворницький). Культурологічна палітра творчості І.Франка. Концепції української культури вчених-емігрантів (І.Крип'якевича, І. Огієнка, Д.Антоновича). Українська культура в рецепціях сучасних дослідників. Проблема соціокультурної ідентичності в мультикультурному суспільстві. Українська культура – джерело генерування та вкорінення консолідуючої національної ідеї.

Розділ 2. Генеза української культури – процес етногенезу на теренах України. Концепції походження української культури. Проблема історичної періодизації – основні етапи розвитку української культури. Загальна схема етногенезу українців. Місце України в етногенетичних дослідженнях. Теорії культурно-історичного процесу. Лінійні, циклічні та циклічно-лінійні концепції культурогенезу. Приналежність України до гіпотетичного культурно-історичного центру Землі (циркумпонтійської зони). Первісна культура – археологічні пам'ятки культурних шарів в українському просторі. Палеолітичні і мезолітичні форми соціальної організації. Палеолітичні пам'ятки на території сучасної України. Кам'яна Могила – одне з найдавніших сакральних місць Європи. Семантика первісного мистецтва як джерело інформації про світоглядні уявлення протоукраїнців. Фігурні, знакові й орнаментальні (меандр та «ялинка») типи зображень і їх семантика. Ранні форми релігії (тотемізм, фетишизм, магія, хтонічний демонізм, анімізм). Ідея синкретичного (нерозчленованого) Всесвіту. Протонеоліт України. «Неолітична революція» як доба системної соціальної трансформації та формування аграрної цивілізації (перехід від привласнюючого до відтворюючого способу виробництва, демографічний вибух, поява патріархальної сім'ї, інтенсифікація мовного розвитку – поява мов європейського типу, союз племен як перші політичні організації). Кардинальні зміни в системі світоглядних уявлень.

Розділ 3. Становлення архетипів української свідомості. Міф як обряд і ритуал відтворення буття і самосвідомості прадавнього суспільства. Антропологізм, фантазування, традиціоналізм – основні ознаки міфологічного світогляду. Структура і функції міфу, уявлення про сакральність простору і часу. Логіка міфологічного мислення: принцип антропоморфізму та закон «містичної співпричетності» (Леві-Брюль). Архетипи міфологічної свідомості. Розвиток уявлень про первісний хаос та про світове яйце як символ порядку, світоустрою. Початкова символіка чисел. Змій як символ хаосу, руйнування. Реконструкція міфу про світове яйце. Комплекс уявлень про потойбічний світ, про мандрування до «іншого світу». Два світи померлих. Ідея триєдиної світобудови та триєдиної світотворчої сили в міфологічній свідомості (українська традиція). Культ найголовніших божеств язичницького пантеону. Ідея «священного шлюбу». Концепція Світового Дерева як універсальної моделі організованого Всесвіту. Вертикальна (триярусна) та горизонтальна площини Світового Дерева. Числові характеристики Світового Дерева. Поняття «мікрокосму» та «макрокосму», їх поєднання в моделі Світового Дерева. Образ Світового Дерева в народній творчості. Трійця та Світове Дерево: семантичні паралелі.

Розділ 4. Міфологічний світ слов'ян-язичників. Трипільська культура як найвизначніша культура неолітичної доби на землях України. Організація поселень трипільців за законом світового ладу (радіальний принцип забудови). Міфологічно-кодова інформація трипільської кераміки: ідея «священного шлюбу» Тельця-Зевса та Європи, космічна символіка форми та

орнаменту посуду, символіка орнаменту як прояв культури загальної родючості тощо. Нові риси в культурі епохи бронзи: поховальний обряд як свідчення утвердження сталої державності, обоження персони вождя (царя) або жерця, відображення космологічних уявлень у структурі курганів. Кургани як семантичні аналоги єгипетських пірамід. Особливості соціокультурного процесу в ранньому залізному віці. «Осьовий час» та «осьові культури» (за К. Ясперсом). Слов'янська культурна доба (ранні слов'яни: епоха раннього залізного віку; формування українського етносу: роль солярного культу, формування архетипів “сонця”, “дороги” тощо). Скіфи, їх культура та світогляд. Греко-скіфська пектораль з кургану Товста Могила як космологічна модель й семантичний еквівалент концепції Світового Дерева. Пантеон слов'ян-язичників. Космологічний зміст та символіка Збруцького ідола. Ідейний пафос «Велесової книги» в контексті проблем «осьового часу».

Розділ 5. Київська Русь: християнський вимір української культури; феномен двовір'я.

Своєрідність світоглядної парадигми доби Київської Русі: протиборство й конгруентність світоглядних засад язичництва та християнства. Всесвітньоісторичне значення Київської Русі як єднальної ланки між західноєвропейським (романо-германським), східним (зокрема арабським) світом і Візантією.

Запровадження християнства (988 р.) та його значення для еволюції культури. Найвищий злет культури Київської Русі за княжіння Володимира Великого (980-1015 рр.) і Ярослава Мудрого (1019-1054 рр.).

Специфіка засвоєння візантійської спадщини на слов'янському ґрунті. Культура Київської Русі як синтез народної культури східних слов'ян та нової культуротворчої традиції соціальної верхівки середньовічного феодального суспільства. Причини стрімкого злету культури Київської Русі (розвиток феодальних відносин, становлення давньоруської державності, відокремлення ремесла від сільського господарства, виникнення міст, пожвавлення торгівлі, активізація міжнародних контактів, запровадження християнства тощо). Поява нових культурних явищ (розвиток і поширення писемності; поява бібліотек, книгописних майстерень; становлення та розвиток оригінальної літератури; становлення правових норм; поява монументальної культової архітектури й вітчизняних архітектурних шкіл; заснування місцевих традицій іконопису).

Особливості храмової архітектури на Русі. Утвердження православного художнього канону, як реалізація ідей двовір'я в архітектоніці храмів (хрестово-купольна конструкція храму, як символічний код язичницького світосприйняття). Символіка зовнішніх контурів та внутрішнього простору давньоруських храмів. Філософія світла й кольору. Фрески та мозаїка. Світська тематика в церковному мистецтві.

Виникнення слов'янської писемності: кирилиця і глаголиця. Слов'янські просвітителі Кирило і Мефодій. Особливості літературного процесу доби Київської Русі: перекладна література, оригінальна література, житійна література, літописи. Усна народна творчість (казки, легенди, героїчний епос (билини, перекази). Музична культура. Героїчні пісні. Скомороство як феномен давньоруської культури. Народні танці. Обрядова народна пісенність.

Розділ 6. Барокова картина світу в українській культурі XVI –XVIII століть. Формування національної самосвідомості в контексті ренесансних та реформаційних процесів загальноєвропейського змісту: розвиток мови, поширення книгодрукування, набуття мистецьких та наукових зв'язків з провідними діячами європейських культур, виникнення культурно-освітніх центрів, перші меценати.

Трансцендентно-містична світоглядна парадигма бароко. Бароко як загальноєвропейська культурна доба, стиль та напрям мистецтва й основа формування новоєвропейської ментальності. Статус України як східноєвропейського центру барокової культури. Братський рух кінця XVI - початку XVII століть, його релігійна і національно-політична роль в історії української культури. Києво-Могилянська колегія, її роль в українській гуманітарній думці. Реформаторська діяльність київського митрополита Петра Могили. Видатні діячі української культури Іоаникій Галатовський, Інокентій Гізель, Стефан Яворський. Формування та розвиток національно-самобутніх типів архітектурної забудови і жанрів мистецтва: кам'яниця; ансамблева та оборонна архітектура; релігійна та шкільна драма, партесний спів і народні ікони.

Козацтво як культуротворча сила української ідентифікації. Функціонування культури в умовах української козацької державності. Наукові й освітні центри Правобережної та Лівобережної України. Українська інтелігенція як замовник і творець художніх цінностей. Козацьке (старшинське) і мазепіанське (гетьманське) бароко. Меценатська діяльність Івана Мазепи: споруди у Києві (Братський і Миколаївський монастирі, Церква Всіх Святих над брамою Києво-Печерської Лаври); реставровані храми (Собор Святої Софії, Михайлівський Золотоверхий собор, Свято-Успенський собор і Троїцька церква над Святою брамою в Лаврі); будівництво церков у Переяславі, Чернігові, Глухові, Батурині, Межигір'ї тощо. Український бароковий церковний розпис та іконографія.

Оригінальність форм та сполучення барокових мотивів з народною рослинною орнаментикою. Українська національна архітектурна школа (С.Ковнір, Ф.Старченко. І.Григорович-Барський та ін). Визначні архітектурні споруди: будинки, друкарня і головна церква Києво-Печерської Лаври (1722-1729), брама Заборовського, митрополичий дім тощо. Доба пізнього бароко (рококо) в Україні. Архітектура Г. Шеделя, Б. Маретина, В. Растреллі. Дзвіниці Михайлівського монастиря, собору Св. Софії, Покровська церква на Подолі (1722), дзвіниця Києво-Печерської Лаври (1731-45) архітектора Г.Шеделя. Львівське рококо Б.Маретина періоду 1720-80 рр.: Домініканський костюль (1749-64), Собор св. Юра (1744-64) у Львові, ратуша в Бучачі (1730), головна церква в Почаєві (1771). Андріївська церква (1747-53), Марійський палац (1752-55) за проектами В.Растреллі у Києві. Архітектурні пам'ятки української культури XVIII ст. Києва, Чернігівщини, Слобожанщини, Придніпров'я.

Просвітництво, його загальноєвропейський контекст та вплив на різні сфери культурного життя українців. Ментальні засади ідей Сковороди, їх наукове і культуротворче значення.

Розділ 7. Національне самовизначення як тенденція української культури XIX століття. Культуротворчі, соціально-економічні та геополітичні основи національного самовизначення української культури. Феодално-кріпосницька, антиукраїнська асиміляційна політика Російської та Австрійської імперій. Рух декабристів та Кирило-Мифодієвське братство.

Національно-визвольна тенденційність українського народу. Іван Котляревський – засновник класичної традиції в українській літературі. Творчість та доля Тараса Шевченка як інтегральний зміст самоусвідомлення національного самобутнього контексту і світової ролі українства у вимірах XIX століття. Світоглядне і культуротворче значення доробку Т.Г.Шевченка у генеруванні національної ідеї українського суспільства.

Діячі науки і мистецтва, їх персональний внесок у розвиток української культури: П. Чубинський, М. Драгоманов, Марко Вовчок, Л. Глібов, С. Руданський, Ф. Федькович, Панас Мирний, І. Нечуй-Левицький, Х. Алчевська, Б. Грінченко, С. Васильченко.

Національна модель романтизму. Культурно-мистецьке наповнення європейського романтизму. Утвердження реалістичної художньої системи: українська традиція. Феномен творчості Миколи Гоголя як приклад містичного реалізму. Імпресіонізм та символізм як інноваційні тенденції української культури XIX століття: символізм поетичної і драматичної творчості Лесі Українки, імпресіоністичне бачення світу М. Коцюбинського.

Б.Лепкий, П. Карманський, В. Пачовський – представники «Молодої України».

Вокальна природа і європейські рівень розвитку української музичної культури. М.Лисенко – засновник класичної української музики. Ф.Холодний (Гриценко) – видатний кобзар долі українського народу. Західноєвропейська стилістика міської культури «бідермайєр» і творчість композитора М.Вербицького. Видатні представники професійного музичного мистецтва України С.Леонтович, С.Людкевич та ін.

Фундаментально-концептуальні праці «Історія запорізьких козаків» Д.Яворницького, «Історія України-Русі» М.Грушевського в осмисленні української культури. 1892 рік – західноукраїнський центр розвитку культури – Львів: заснування Наукового товариства ім. Тараса Шевченка.

Мистецька діяльність мандрівних театральних труп М.Кропивницького, П.Саксаганського, І.Карпенка-Карого. Заснування стаціонарного українського театру М.Садовського. Видатні українські актори: В.Юрчак, А.Нижаківський, К.Ручак. Жіноча тема в українському образотворчому та театральному мистецтві: М.Синякова, Л.Левітон, М.Заньковецька.

Творчість І.Я.Франка як особливий «косм життя людини». Історико-культурна роль соціально-психологічної драми «Украдене щастя». Мистецький і науковий внесок І.Франка у розвиток української та світової культури.

Меценатська діяльність як ментальний вимір української моральної культури. Роль М.А.Терещенка в заснуванні одного з фундаментальних технічних закладів України – Київського політехнічного інституту.

Розділ 8. Динаміка розвитку української культури у першій половині – 80-х роках ХХ ст.

Характеристика історико-культурного процесу в Україні першій половині ХХ ст. Проголошення Української Народної Республіки (1918 р.) як досвід формування незалежної національної держави. Наукова та громадсько-політична діяльність М. Грушевського у контексті обґрунтування демократичних принципів української державності. Соціокультурні чинники та основні напрями формування українського модернізму. Художні інновації українського футуризму: творчість М. Семенка, Д. Бурлюка, концепція кубофутуризму О. Богомазова, О. Екстер. Вплив традицій національної народної творчості на художньо-естетичні особливості українського футуризму й кубізму, супрематизму К. Малевича, скульптурної творчості О. Архипенка. Роль українського модернізму у розвитку світових тенденцій авангардного мистецтва. Формування концептуальних засад “новітньої” національної художньої культури у творчості Г. Нарбута, М. Бойчука, В. Кричевського, в літературі – В. Винниченка, М. Хвильового, М. Рильського, у театральному мистецтві – Л. Курбаса, у музиці – М. Леонтовича, Л. Ревуцького та ін. Специфіка культуротворчих процесів у період існування радянської України. Національно-культурна специфіка українського реалістичного мистецтва. Значення кіномистецтва О. Довженка, С. Параджанова у розвитку української культури. Поетична творчість В. Стуса як репрезентація національної самосвідомості. Науково-технічні досягнення українських вчених: діяльність В. Вернадського, Д. Чижевського, І. Сікорського, С. Корольова та ін.

Розділ 9. Специфіка трансформацій української культури кінця ХХ – початку ХХІ ст.

Зміна культурної парадигми в умовах формування незалежної української держави. Культурна самоідентичність України у контексті процесів глобалізації. Феномен мультикультурності українського суспільства та проблема національної ідентичності. Вплив тенденцій європеїзації (вестернізації) на процеси розвитку сучасного вітчизняного культурно-ціннісного простору. Постмодернізм як явище культури постіндустріального суспільства другої половини ХХ ст. Постмодерністські тенденції в українській художній культурі. Поліжанровість українського мистецтва. Перформативність (ігрова специфіка) постмодерністської культури. Сучасне українське мистецтво як форма соціальної комунікації. Особливості впливу масової культури, її художньо-стереотипних форм на процеси ідентифікації сучасної людини. Медіакультура як ознака становлення інформаційного суспільства. Глобальний комунікативний простір як “криза ідентичності”. Роль медіасередовища, інформаційних технологій у формуванні картини світу особистості. Інтерактивна специфіка технологій мультимедіа. Феномен віртуальної реальності та проблема адаптації до умов інформаційного суспільства. Характеристика культури мереживого спілкування. Перспективи збереження і розвитку національної української культури у контексті інформаційного суспільства.

Плани лекційних, практичних занять та СРС з дисципліни «Історія української культури»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин		
	Всього	у тому числі	
		Лекції	СРС
1	2	3	5
Розділ (змістовий модуль) 1. Історія української культури як навчальна дисципліна			
Тема 1 Українська культурологічна	8	4	4

<i>думка як розвиток європейської духовно-теоретичної традиції.</i>			
Разом за розділом 1	8	4	4
Розділ (змістовий модуль) 2. Генеза української культури – процес етногенезу на теренах України			
<i>Тема 2. Первісна культура – археологічні пам'ятки культурних шарів в українському просторі.</i>	8	4	4
Разом за розділом 2	8	4	4
Розділ (змістовий модуль) 3-4. Становлення архетипів української свідомості. Міфологічний світ слов'ян-язичників.			
<i>Тема 3. Міф як обряд і ритуал відтворення буття і самосвідомість прадавнього суспільства. Антропологізм, фантазування, традиціоналізм – основні ознаки міфологічного світогляду.</i>	6	4	2
<i>Тема 4. Трипільська культура як найвизначніша культура неолітичної доби на землях України.</i>	6	4	2
Разом за розділом 3-4	12	8	4
Розділ (змістовий модуль) 5. Київська Русь: християнський вимір української культури; феномен двовір'я			
<i>Тема 5. Специфіка засвоєння Київською Руссю візантійської спадщини – творення нового образу для християнської культури на слов'янському ґрунті.</i>	8	4	4
Разом за розділом 5	8	4	4
Розділ (змістовий модуль) 6. Барокова картина світу в українській культурі XVI-XVIII століть			
<i>Тема 6. Формування національної самосвідомості в контексті ренесансних та реформаційних процесів загальноєвропейського змісту.</i>	8	4	4
Разом за розділом 6	8	4	4
Розділ (змістовий модуль) 7. Національне самовизначення як тенденція української культури XIX століття.			
<i>Тема 7. Культуротворчі, соціально-економічні та геополітичні основи національного самовизначення української культури.</i>	8	4	4
Разом за розділом 7	8	4	4
Розділ (змістовий модуль) 8. Динаміка розвитку української культури в першій половині – 80-х роках XX ст.			
<i>Тема 8. Характеристика історично-культурного процесу в Україні першої половини XX ст.</i>	8	4	4
Разом за розділом 8	8	4	4

Розділ (змістовий модуль) 9. Специфіка трансформацій української культури кінця XX – початку XXI ст.			
<i>Тема 9. Зміна культурної парадигми в умовах формування незалежної української держави.</i>	8	4	4
Разом за розділом 9	8	4	4
Домашня контрольна робота (ДКР)	8		8
Залік	14		14
Всього годин	90	36	54

Розподіл навчального часу за видами занять і завдань з кредитного модуля згідно з робочим навчальним планом

Семестр	Навчальний час		Розподіл навчальних годин		Контрольні заходи	
	кредити	акад. год.	Лекц.	СРС	ДКР	Семестрова атестація
5	3	90	36	54	1	залік

Рейтинг студента з кредитного модуля складається з балів, що він отримує за:

- 1) 6 експрес контролі;
- 2) ДКР;
- 3) залік

Робочі матеріали

Розрахунки орієнтовних значень вагових балів з кожного контрольного заходу

Визначимо значення t_k – навчальний час, запланований у робочій програмі для кожного контрольного заходу.

1. Експрес-контроль.

Експрес-контроль проводиться за навчальним трьох попередніх лекцій, тому враховуємо 6 год. аудиторних занять і 3 год. СРС. Таким чином $t_{ек} = 9$ год.

3. Виконання ДКР $t_{дкр} = 10$

Визначаємо орієнтовні значення вагових балів із розрахунку 100-бальної шкали РСО:

$$\Sigma t_k = t_{ек} \times 6 + t_{дкр} = 6 \times 9 + 10 = 64$$

$$r_{ек} = t_{ек} \times 100 / 64 = 9 \times 100 / 64 = 14,76 \quad (r_k = R t_k / \Sigma t_k)$$

$$t_{дкр} = 10$$

Остаточню визначаємо вагові бали з розрахунку 100-бальної РСО:

$$R = 14,76 \times 6 + 10 = 98,56$$

Робимо корекцію для зручності підрахунків:

Отже, **$r_{ек} = 15$; $r_{дкр} = 10$**

$$R = 15 \times 6 + 10 = 100;$$

Визначаємо шкалу балів за відповідні рівні оцінювання з кожного виду контролю. З урахуванням межових значень 0,9 – 0,75 – 0,6 – 0 маємо такий розподіл:

а) Експрес-контроль

«відмінно» -	14 – 15 балів;
«добре» -	12 –13 балів;
«задовільно» -	9 – 11 балів;
«незадовільно» -	0 балів.

б) ДКР

«відмінно» -	9 – 10 балів;
«добре» -	7,5 –8,5 балів;
«задовільно» -	6 – 7 балів;
«незадовільно» -	0 балів.

Система рейтингових (вагових) балів та критерії оцінювання**1. . Експрес-контроль:****Критерії оцінювання:**

«відмінно» -	14 – 15 балів;
«добре» -	12 –13 балів;
«задовільно» -	9 – 11 балів;
«незадовільно» -	0 балів.

відмінно: повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації);

добре: достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації), або повна відповідь з незначними неточностями;

задовільно: неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації) та незначні помилки;

незадовільно:– відсутність виконаного завдання або невідповідність вимогам на оцінку «задовільно».

Максимальний бал за експрес-контролі становить **15x6=90**.

3. ДКР:**Критерії оцінювання:**

«відмінно» -	9 – 10 балів;
«добре» -	7,5 –8,5 балів;
«задовільно» -	6 – 7 балів;
«незадовільно» -	0 балів.

відмінно: повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації);

добре: достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації), або повна відповідь з незначними неточностями;

задовільно: неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації) та незначні помилки;

незадовільно:– відсутність виконаного завдання або невідповідність вимогам на оцінку «задовільно».

Рейтинг з кредитного модуля складає 90 + 10 = 100 балів.

Для підготовки та проведення лекційно-практичних занять рекомендовано літературу (див. література до дисципліни «Історія української культури»).

Уся література знаходиться у Національній бібліотеці України ім. В.І. Вернадського, у бібліотеці КПІ ім. Ігоря Сікорського, у методичному кабінеті кафедри української мови, літератури та культури, в електронному кампусі.

**Методичні вказівки і план самостійної роботи студентів
з дисципліни «Історія української культури»
для ОС «Бакалавр»**

Самостійна робота студентів (СРС) є основним засобом засвоєння студентом навчального матеріалу без участі викладача, в час, вільний від обов'язкових аудиторних занять. Основними видами СРС з дисципліни «Історія української культури» для ОС «Бакалавр» КПІ ім. Ігоря Сікорського є:

- Самостійне опрацювання питань для підготовки до практичних занять та питань, винесених на самостійне опрацювання.
- Написання наукових повідомлень на задану тему, складання тез виступу.
- Підготовка до виконання Домашньої контрольної роботи (ДКР);
- Підготовка до заліку(V семестр).

Навчальним планом ОС «Бакалавр» та Робочими програмами кредитних модулів на СРС відводиться 5 4 години у V семестрі.

-

**Розподіл навчального часу за темами (V семестр)
Лекційні заняття**

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань (перелік дидактичних засобів, посилання на літературу та завдання на СРС)
	<p>Лекція №1. Предмет і завдання курсу «Історія української культури». Абрис української культури у культуротворчому процесі європейської цивілізації. Феномен української ментальності: світоглядні універсалиї української нації. Культура як світогляд етнонаціонального буття. Полісемантична природа поняття «культура». Багатоаспектність спроб визначення культури. Культура та природа: екосфера самозбереження нації. Культура та історія: аксіосфера української духовності. Функції культури. Культурологія як наука про культуру.</p> <p>Завдання на СРС: Підготуватися до виступу на одну із запропонованих тем:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Екзистенціально-антропологічні начала осягнення культури у «філософії серця» Г.Сковороди. 2. Національна концепція культурно-історичного розвитку (М.Костомаров, В. Белозерський, П.Куліш, Т.Шевченко). 3. Розвиток історико-культурного напрямку (М.Драгоманов, В.Липинський, М.Грушевський, Д.Яворницький). 4. Культурологічна палітра творчості І.Франка. 5. Концепції української культури вчених-емігрантів (І. Крип'якевича, І. Огієнка, Д. Антоновича). <p>Рекомендована література:</p> <p>Основна:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бичко А.К. та інш. Теорія та історія світової і вітчизняної культури: Курс лекцій. – К., 1993. 2. Закович М.М. Українська та зарубіжна культура: Навчальний посібник. –К.: 2000. 3. Історія української та зарубіжної культури: Навч. Посіб. /Б.І. Білик/За ред. С.М. Клапчука. –К., 2007. <p>Додаткова література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Забужко О. Дві культури. –К., 1999

	<p>2. Історія української культури /за ред. І.Крип'якевича. –К., 1994. 3. Попович М.В. Нарис історії культури України. –К.:Артек, 1998. 4. Семчишин М. Тисяча років української культури. -К., 1993.</p>
	<p>Лекція №2. Українська культурологічна думка як розвиток європейської духовно-теоретичної традиції.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Феномен української ментальності. Полісемантична природа поняття українська культура . 2. Культура та природа: екосфера самозбереження нації. 3. Сутність, функції та структура культури. 4. Концепції походження української культури. <p>Рекомендована література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бичко А.К. та інш. Теорія та історія світової і вітчизняної культури: Курс лекцій. –К., 1933. 2. Закович М.М. Українська та зарубіжна культура: Навчальний посібник. –К.: 2000. 3. Історія української та зарубіжної культури: Навч. Посіб. /Б.І. Білик/За ред. С.М. Клапчука. –К., 2007. 4. Забужко О. Дві культури. –К., 1999. 5. Історія української культури /За ред. І. Крип'якевича. –К.,1994. 6. Попович М. Нарис історії України. -К., 1998.
	<p>Лекція №3. Концепції походження української культури. Проблема історичної періодизації – основні етапи розвитку української культури. Первісна культура – археологічні пам'ятки культурних шарів в українському просторі. Палеолітичні і мезолітичні форми соціальної організації. Палеолітичні пам'ятки на території сучасної України.</p> <p>Протонеоліт України. «Неолітична революція» як доба системної соціальної трансформації та формування аграрної цивілізації (перехід в привласнюю чого до відтворюючого способу виробництва, демографічний вибух, поява патріархальної сім'ї, інтенсифікація мовного розвитку – поява мов європейського типу, союз племен як перші політичні організації. Кардинальні зміни в системі світоглядних уявлень.</p> <p>Завдання на СРС: Самостійно законспектувати питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна схема етногенезу українців. 2. Приналежність України до гіпотетичного культурно-історичного центру Землі (циркумпонтійської зони). <p>Рекомендована література: Основна:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Закович М.М. Українська та зарубіжна культура: Навчальний посібник. –К.: 2000. 2. Історія української культури /За ред. І. Крип'якевича. –К.,1994. <p>Додаткова:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Кордон М.В. Українська та зарубіжна культура: Підручник. –К.: 2009. 2. Культура України. Лекції за редакцією Дмитра Антоновича. –К.: Либідь, 1993. 3. Чмихов М.О. Найдавніша історія України (лекція) // Культурологічні студії: Зб. наук. праць. –К., 1996. –Вип.І.
	<p>Лекція №4. Первісна культура – археологічні пам'ятки культурних шарів в українському просторі.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Палеолітичні і мезолітичні форми соціальної організації. Палеолітичні пам'ятки на території сучасної України. Кам'яна Могила – одне з найдавніших сакральних місць Європи. 2. Семантика первісного мистецтва як джерело інформації про світоглядні уявлення протоукраїнців. Фігурні, знакові й орнаментальні (меандр та «ялинка») типи зображень. 3. Ранні форми релігії (тотемізм, фетишизм, магія, хтонічний демонізм, анімізм). Ідея синкретичного (нерозчленованого) Всесвіту.

	<p>4. Протонеоліт України. «Неолітична революція» як доба системної соціальної трансформації та формування аграрної цивілізації (перехід від привласнюючого до відтворюючого способу виробництва, демографічний вибух, поява патріархальної сім'ї, інтенсифікація мовного розвитку – поява мов європейського типу, союз племен як перші політичні організації).</p> <p>Рекомендована література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Закович М.М. Українська та зарубіжна культура: Навчальний посібник. –К.: 2000. 2. Історія української культури /За ред. І. Крип'якевича. –К.,1994. 3. Кордон М.В. Українська та зарубіжна культура: Підручник. –К.: 2009. 4. Культура України. Лекції за редакцією Дмитра Антоновича. –К.: Либідь, 1993. 5. Чмихов М.О. Найдавніша історія України (лекція) // Культурологічні студії: Зб. наук. праць. –К., 1996. –Вип.І.
	<p>Лекція №5. Міф як обряд і ритуал відтворення буття і самосвідомості прадавнього суспільства.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Архетипи міфологічної свідомості. Ідея триєдиної світобудови та триєдиної світо творчої сили в міфологічній свідомості (українська традиція). 2. Концепція Світового дерева як універсальної моделі організованого всесвіту. Вертикальна (триярусна) та горизонтальна площини Світового дерева. Числові характеристики Світового дерева. 3. Поняття «мікрокосмосу» та «макрокосмосу», їх поєднання в моделі Світового дерева в народній творчості. Трійця та Світове дерево: семантичні паралелі. <p>Завдання на СРС:</p> <p>Самостійно законспектувати питання (за вибором студента):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Реконструкція міфу про світове яйце. Комплекс уявлень про потойбічний світ, про мандрування до «іншого світу» . Два світи померлих. 2. Антропоморфізм, фантазування, традиціоналізм – основні ознаки міфологічного світогляду. 3. Космологічний зміст прадавніх українських колядок, щедрівок та витинанок. <p>Рекомендована література:</p> <p>Основна:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Закович М.М. Українська та зарубіжна культура: -К.: 2000. 2. Історія української культури /За ред. І. Крип'якевича. –К.,1994. <p>Додаткова:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Войтович В. Генеологія богів давньої України. –Рівне, 2007. <p>Історія української та зарубіжної культури: Навч. Посіб. /Б.І. Білик/За ред. С.М. Клапчука. –К., 2007.</p>
	<p>Лекція №6. Антропологізм, фантазування, традиціоналізм – основні ознаки міфологічного світогляду.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Структура і функції міфу, уявлення про сакральність простору і часу. Логіка міфологічного мислення: принцип антропоморфізму та закон «містичної співпричетності» (Леві-Брюль). 2. Розвиток уявлень про міфічний хаос та про світове яйце як символ порядку, світо устрою. Початкова символіка чисел. 3. Культ найголовніших божеств язичницького пантеону. <p>Рекомендована література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Закович М.М. Українська та зарубіжна культура: Навчальний посібник. –К.: 2000. 2. Історія української культури /За ред. І. Крип'якевича. –К.,1994. 3. Войтович В. Генеологія богів давньої України. –Рівне, 2007. 4. Історія української та зарубіжної культури: Навч. Посіб. /Б.І. Білик/За ред. С.М. Клапчука. –К., 2007.
	<p>Лекція №7. Трипільська культура як найвизначніша культура неолітичної доби на землях України.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Міфологічно-кодова інформація трипільської кераміки: ідея «священного шлюбу»

	<p>Тельця-Зевса та Європи, космічна символіка форми та орнаменту посуду, символіка орнаменту як прояв культу загальної родючості тощо.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Нові риси в культурі епохи бронзи: поховальний обряд як свідчення утвердження сталої державності, обоження персони вождя (царя) або жерця, відображення космологічних уявлень у структурі курганів. Кургани як семантичні аналоги єгипетських пірамід. 3. Особливості соціокультурного процесу в ранньому залізному віці. Слов'янська культурна доба (ранні слов'яни: епоха раннього залізного віку; формування українського етносу: роль солярійного культу, формування архетипів «сонця», «дороги» тощо). Скіфи, їх культура та світогляд. <p>Завдання на СРС: Скласти тези до однієї із запропонованих тем:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Трипільська цивілізація – «золотий вік» прадавньої української культури. 2. Міфологічно-кодова інформація трипільської кераміки: ідея «Священного шлюбу» Тельця-Зевса та Європи, космічна символіка форми та орнаменту посуду, символіка орнаменту як прояв культур загальної родючості тощо. 3. Орнамент у мистецтві пізнього палеоліту та на трипільському посуді: порівняльна характеристика. 4. Арійські традиції у слов'янській культурі. <p>Рекомендована література:</p> <p>Основна:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Закович М.М. Українська та зарубіжна культура: Навчальний посібник. -К.: 2000. 2. Історія української культури /За ред. І. Крип'якевича. –К.,1994. <p>Додаткова:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія української та зарубіжної культури: Навч. Посіб. /Б.І. Білик/За ред. С.М. Клапчука. –К., 2007. <p>Кордон М.В. Українська та зарубіжна культура: Підручник. –К.: 2009.</p>
	<p>Лекція №8. Трипільська культура як найвизначніша культура неолітичної доби на землях України. Слов'янська культурна доба.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Організація поселень трипільців за законом світового ладу (колово-радіальний принцип забудови). 2. Нові риси в культурі епохи бронзи: поховальний обряд, обоження персони вождя (царя) або жерця, відображення космологічних уявлень у структурі курганів. Кургани як семантичні аналоги єгипетських пірамід. 3. Скіфи їх культура та світогляд. Греко-скіфська пектораль з кургану Товста Могила як космологічна модель світо впорядкування й семантичний еквівалент концепції Світового дерева. 4. Пантеон слов'ян-язичників. Космологічний зміст та символіка Збруцького ідола. 5. Ідейний пафос «Велесової книги» в контексті проблем «осьового часу». <p>Рекомендована література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Закович М.М. Українська та зарубіжна культура: Навчальний посібник. –К.: 2000. 2. Історія української культури /За ред. І. Крип'якевича. –К.,1994. 3. Історія української та зарубіжної культури: Навч. Посіб. /Б.І. Білик/За ред. С.М. Клапчука. –К., 2007. 4. Кордон М.В. Українська та зарубіжна культура: Підручник. –К.: 2009.
	<p>Лекція №9. Своєрідність світоглядної парадигми доби Київської Русі:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Всесвітньо історичне значення Київської Русі як зв'язуючої ланки між західноєвропейськими (романо-германським) та східним, зокрема арабським, світом і Візантією. 2. Запровадження християнства та значення цієї події для еволюції культури. Найвищий злет культури Київської Русі за княгині Володимирою Великою (980-1015 рр.) і Ярослава Мудрого (1019-1054 рр.). 3. Характерні ознаки та особливості феномену культури Київської Русі. Проблема

<p>вибору віри. Виникнення писемності. Дві азбуки слов'янства: кирилиця і глаголиця. Слов'янські просвітителі Кирило і Мефодій.</p> <p>4. Особливості літературного процесу доби Київської Русі. Житійна література. Літописи. Героїчні пісні. Скоромовство як феномен древньоруської культури. Народні танці. Обрядова народна пісенність.</p> <p>Завдання на СРС: Опрацювати самостійно одну із запропонованих тем:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Причини високого злету культури Київської Русі. 2. Характерні ознаки та особливості феномену культури Київської Русі. <p><i>Рекомендована література:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Закович М.М. Українська та зарубіжна культура: Навчальний посібник. -К.: 2000. <p>Основна:</p> <p>Додаткова література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Асєєв Ю.С. Архітектура Київської Русі. –К., 1969. 2. Історія української культури /За ред. І. Крип'якевича. –К.,1994. 3. Історія української та зарубіжної культури: Навч. Посіб. /Б.І. Білик/За ред. С.М. Клапчука. –К., 2007. <p>Кордон М.В. Українська та зарубіжна культура: Підручник. –К.: 2009</p>
--

Методичні рекомендації щодо написання домашньої контрольної роботи з дисципліни «Історія української культури»

Програмою передбачено ДКР. На виконання ДКР відводиться 2 години СРС. Метою проведення ДКР є перевірка якості засвоєння інформації, отриманої під час навчального процесу. Проведення контрольної роботи передбачає також перевірку якості засвоєння матеріалу дисципліни «Історія української культури» у формі завдань для самостійної роботи студентів. Їх виконання дозволять реалізувати наукові уподобання щодо вибору теми індивідуального завдання, актуалізувати творчий потенціал у процесі самостійної роботи студентів. Ці завдання є необхідною складовою денної форми навчання (перелік питань та завдань до ДКР дивитись у додатку).

Тематика і структура домашньої контрольної роботи з модуля «Історія української культури» для ОС «Бакалавр»

Домашня контрольна робота з навчального модуля “Історія української культури” передбачається у вигляді реферата, тему якого студенти обирають самостійно. Написання реферату є важливою формою самостійної навчальної роботи студентів. У Реферат – це короткий письмовий виклад наукового опрацювання на будь-яку тему з історії української культури, зроблений на основі критичного огляду літературних та інших джерел. Такий реферат – це самостійна творча робота студента, що засвідчує його обізнаність з літературою з обраної теми, розуміння основних спрямувань обраної проблематики, а також свідчення розуміння тих проблем, процесів, які відбуваються в культурі та демонстрація уміння викладати власну думку з того чи іншого приводу на основі теоретичних знань.

Написання реферату – це творчий процес, який передбачає наукове самовираження і самоствердження. Тому, перш ніж братися за реферат потрібно визначитися, що привертає увагу у запропонованих темах, що цікаво, чи можна зробити презентацію. Потрібно сформулювати мету, завдання роботи, скласти план реферату.

У процесі роботи над рефератом потрібно виділити два етапи:

1. *Вступний* – вибір теми, складання списку літератури для опрацювання, початок її вивчення, розробка плану і написання вступу.
2. *Основний* – детальне опрацювання літератури, робота над змістом і висновками реферату.

Щоб підготуватись для самостійного написання реферату потрібно підібрити літературу, скориставшись електронними та Інтернет ресурсами, каталогами бібліотеки.

Для ефективної роботи над рефератом треба чітко усвідомлювати його структуру, яка містить такі елементи:

- титульна сторінка,
- план,
- вступ,
- основна частина (розділи, пункти і підпункти),
- висновки,
- список використаних джерел,
- додатки.

Важливим етапом роботи є складання плану, який міститиме точний і короткий перелік положень, які розкривають тему у певному порядку. Грамотно побудований план реферату відповідає сформульованій темі, меті і завданням роботи і сприяє кращому розкриттю обраної теми. Існує два основні типи плану: простий і складний (розгорнутий). У простому плані зміст реферату поділяють на пункти, а в складному – на розділи, пункти та підпункти.

Вступ має бути обсягом 1-2 сторінки, і він є важливою частиною реферату, де обґрунтовують актуальність обраної теми, проблеми, формулюють мету і визначають завдання реферату, дають короткий загальний огляд наявної літератури і використаних джерел. Бажано, щоб вступ окреслював наповнення реферату. Дуже важливим є обґрунтування актуальності обраної теми і її зв'язок з проблемами, які висвітлюються у навчальному курсі, не зайвим буде коротке висвітлення низки різних поглядів науковців та наукових уявлень, які склалися в культурології з цієї проблеми. Формулювання мети за допомогою дієслів: дослідити, вивчити, визначити, обґрунтувати, проаналізувати, систематизувати, висвітлити, розглянути, узагальнити тощо, урізноманітнює мову викладу, покращує сприймання. Завдання роботи – це певні етапи, що дозволяють розкрити обрану тему і виявити вправність автора у послідовно – логічному викладі матеріалу дослідження. У короткому огляді літератури і джерел, з якими автор працював, треба оцінити їхню корисність та висловити своє ставлення до їхнього змісту. За змістом реферат може бути аналітичним оглядом історії вивчення питання або сучасного її стану, критичним аналізом, порівнянням різних підходів до вирішення обраної теми, наукової проблеми. Зміст реферату має відповідати його темі, меті і завданням. Потрібно послідовно розкривати всі передбачені планом питання, обґрунтовувати, пояснювати основні положення, надаючи конкретні приклади і факти, чітко, просто, правильно і недвозначно формулювати думку, уникаючи повторів і також логічно структурувати текст, всі міркування потрібно аргументувати. Вимоги до змісту основної частини реферату вимагають дотримання певних правил. Так, у наукових текстах не рекомендується вести розмову від першої особи однини, судження краще висловлювати в безособовій формі; прізвища, що наводяться в тексті обов'язково мають мати ініціали; а кожний розділ (пункт) потрібно починати з нової сторінки; при викладі різних поглядів і наукових положень, цитат, витягів з літератури, необхідно посилатися на використане джерело. Слід правильно оформляти використані джерела – бібліографію, якщо наводиться цитата, то відомості про використане першоджерело подають після цитати у квадратних дужках: спочатку вказують номер джерела зі списку використаної літератури, а потім через кому – сторінку (сторінки) у тексті оригіналу, наприклад, [5, 345]; [7, 56 -58]. Важливу частину роботи над рефератом складають висновки, де потрібно визначити ступінь виконання мети та окреслених у вступі завдань, визначити цінність дослідженої проблеми та її актуальність. Обсяг висновків має складати не більше 1-2 сторінок. Кількість опрацьованих і використаних першоджерел має бути достатньою для повного розкриття теми реферату. Їх список складають за алфавітом і пронумеровують.

Відомості про книгу подають у такому порядку:

1. прізвище, ініціали автора (на початку назви книжки прізвище автора може бути відсутнім);
2. назва, підзаголовок;
3. вихідні дані (місце видання, видавництво і рік видання, кількість сторінок).

Часто у рефератах використовують статті, надруковані в збірнику або часописі, то після автора і назви публікації потрібно вказати також:

1. назву збірника, журналу, газети;

- місце видання і рік видання (якщо збірник);
- рік, номер журналу або дату виходу газети, сторінку.

У бібліографії не можна скорочувати прізвище авторів, скорочується лише назва міста і сторінка. При використанні відомостей з Інтернету обов'язково потрібно посилатися на відповідний електронний ресурс. Іноді до реферату належить додаток, який міститься після «Списку використаних джерел» і включає матеріали, що доповнюють основний текст реферату. Це можуть бути таблиці, схеми, ілюстрації, фото, словник термінів, афоризми та ін. Додаток є бажаною, але не обов'язковою частиною реферата, але впливає на оцінку. Якщо текст реферата набирається на комп'ютері, треба дотримуватися таких правил:

- набір тексту здійснюється стандартним 14 шрифтом Times New Roman;
- назви розділів краще набирати 14-им шрифтом (усі великі напівжирні), а пункти і підпункти виділяти напівжирним курсивом;
- міжрядковий інтервал – 1,5;
- відступ в абзацах – 1,25 см;
- текст реферату необхідно друкувати, залишаючи береги таких розмірів: лівий – 25 мм, правий – 15 мм, верхній – 20 мм, нижній – 20 мм;
- нумерація сторінок внизу збоку;
- обсяг реферату – 10 - 15 сторінок.

Слідування методичним рекомендаціям дозволить успішно виконати такий вид самостійної роботи як реферат і отримати високий бал. Рекомендується до реферату додати за обраною тематикою презентацію, яка теж підвищить бал оцінювання.

Критерії оцінювання виконання домашньої контрольної роботи

Критерії оцінювання:

«відмінно» -	9 – 10 балів;
«добре» -	7,5 – 8,5 балів;
«задовільно» -	6 – 7 балів;
«незадовільно» -	0 балів.

відмінно: повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації);

добре: достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації), або повна відповідь з незначними неточностями;

задовільно: неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації) та незначні помилки;

незадовільно: – відсутність виконаного завдання або невідповідність вимогам на оцінку «задовільно».

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО СТВОРЕННЯ ЗАСОБІВ ДІАГНОСТИКИ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ОС «Бакалавр» КАФЕДРИ УМЛК ФЛ

з дисципліни «Історія української культури»

Пакет комплексної контрольної роботи з дисципліни «Історія української культури» складено відповідно до Навчального плану ОС «Бакалавр», Навчальної та Робочої програми кредитного модуля дисципліни та відповідно до ОКХ і ОПП відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня. ККР – це перелік питань, висвітлення яких потребує уміння застосовувати інтегровані знання програмного матеріалу дисципліни «Історія української культури».

Термін виконання кожного варіанта – 80-90 хвилин.

Комплексна контрольна робота (ДКР) базується на наступних принципах:

- професійне спрямування та реалізація принципу комплексності у розроблених варіантах;
- рівнозначність варіантів завдань за їх складністю.

Зразок ККР до дисципліни

Варіант 1

1. Які функції виконує масова культура ?
 - а. акумуляція і трансляція базових цінностей
 - б. стандартизація соціально-культурних установок, інтересів, потреб основної маси населення на основі міфології особистого щастя як життєвого успіху і комфорту
 - в. інтенсифікація процесу ефективного маніпулювання суспільною свідомістю
2. Оберіть характерні ознаки феномену - культура Київської Русі.
 - а. переважаючий вплив християнської релігії на розвиток культури Київської Русі
 - б. значення та творче переосмислення візантійських традицій
 - в. потужний вплив тюркських традицій
3. Які типи шкіл існували за часів Київської Русі?
 - а. школа грамоти
 - б. язичницькі
 - в. християнські
 - г. школа княжого вчення
 - д. монастирські
 - е. жіночі школи

Укладач ККР _____
(підпис), (прізвище, ім'я по-батькові)

Затверджено на засіданні кафедри української мови, літератури та культури
протокол № _____ від « ____ » _____ 20__ р.

Зав. кафедрою _____
(підпис), (прізвище, ім'я по-батькові)

Критерії оцінювання ККР

«відмінно» – 9 – 10 балів; повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації);
«добре» – 7,5 – 8,5 балів; неповна відповідь (не менше 75% потрібної інформації), або повна відповідь з незначними неточностями;
«задовільно» – 6 – 7 балів; неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації) та незначні помилки;
«незадовільно» – 0 балів; відсутність виконаного завдання або невідповідність вимогам на оцінку «задовільно».

Таким чином, рейтинг з ККР складає – **10 балів**.

Оцінювання контрольної роботи здійснюється відповідно до критеріїв, які визначені в Положенні про рейтингову систему оцінювання. Помилка в комплексній контрольній роботі не виправляється. Викладач лише підкреслює їх. Кожне із завдань комплексної контрольної роботи оцінюється в багатобальній системі і завіряється підписом викладача із зазначенням дати.

При розробці критеріїв оцінювання за основу беремо повноту і правильність виконання завдань.

Крім цього, необхідно врахувати здатність студента:

- диференціювати, інтегрувати та уніфікувати знання;
- застосовувати їх у конкретних ситуаціях;
- аналізувати і оцінювати факти, події та прогнозувати очікувані результати;
- викладати матеріал на папері логічно, послідовно.

Переведення значення рейтингових оцінок з кредитного модуля в ECTS та традиційні оцінки здійснюється відповідно до таблиці:

Методика оцінювання

Оцінювання проводиться за шкалою ECTS (відповідно до наказу МОіН №48 від 23.01.04):

Підсумковий	Рейтинг з	Оцінка ECST та її визначення	Традиційна
-------------	-----------	------------------------------	------------

рейтинговий бал за ДКР	кредитного модуля (%)		екзаменаційна оцінка
10 б.	95-100	A – відмінно	Відмінно
8-9 б.	85-94	B – дуже добре	Добре
6-7 б.	75-84	C – добре	
4-5 б.	65-74	D – задовільно	Задовільно
2-3 б.	60-64	E – достатньо (задовольняє мінімальні критерії)	
Менше 2 б.	Менше 60	F _x – незадовільно	Незадовільно
Менше 1 б.	Менше 40	F – незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	Не допущено

Користування літературою при виконанні ДКР не дозволяється

Літератури для підготовки до комплексної контрольної роботи (див. література до дисципліни «Історія української культури»).

Уся література знаходиться у Національній бібліотеці України ім. В.І.Вернадського, у бібліотеці КПІ ім. Ігоря Сікорського, у методичному кабінеті кафедри української мови, літератури та культури, в електронному кампусі.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ФАХІВЦІВ ОС «Бакалавр» з дисципліни «Історія української культури» КАФЕДРИ УМЛК ФЛ

Порядок і проведення підсумкового контролю з дисципліни «Історія української культури» повністю регламентовано положенням про Організацію навчального процесу в КПІ ім. Ігоря Сікорського (2004 рік) та Положенням про кредитно-модульну організацію навчального процесу в КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2014.

Залікова контрольна робота

Ваговий бал контрольної роботи оцінюється у 100 балів. Вона проводиться в усній формі. Контрольне завдання цієї роботи складається з двох питань теоретичного характеру з різних розділів робочої програми та одного практичного завдання. Перелік орієнтовних теоретичних питань наданий у методичних рекомендаціях до засвоєння кредитного модуля.

Кожне теоретичне питання оцінюється в 35 балів відповідно до системи оцінювання:

- “відмінно”, повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації) – 35...31 бал;
- “добре”, достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації, або незначні неточності) – 30...25 балів;
- “задовільно”, неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації та деякі помилки) – 24...20 балів;
- “незадовільно”, незадовільна відповідь – 0 балів.

Практичне завдання оцінюється з 30 балів відповідно до системи оцінювання:

- "відмінно", повне безпомилкове розв'язування завдання – 30-25 балів;
- "добре", повне розв'язування завдання з несуттєвими неточностями – 24-20 балів;
- "задовільно", завдання виконане з певними недоліками – 19-15 балів;
- "незадовільно", завдання виконано з багатьма недоліками або не виконано – 14-0 балів.

У разі здачі залікової контрольної роботи на оцінку, вищу, за отриману "автоматом", до залікової відомості вноситься вища оцінка. У разі здачі залікової контрольної роботи на оцінку, нижчу за отриману "автоматом", попередній рейтинг з дисципліни скасовується і до залікової відомості заноситься сума балів за залікову контрольну роботу ("жорстка" РСО).

Сума балів: за кожне з двох теоретичних запитань та практичного завдання переводиться до залікової оцінки згідно з таблицею.

Рейтингові бали	Оцінка
95-100	Відмінно
85-94	Дуже добре
75-84	Добре
65-74	Задовільно
60-64	Достатньо
Менш ніж 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску до СА	Не допущено

*Перелік питань до заліку
з дисципліни «Історія української культури»
ОС «БАКАЛАВР» КАФЕДРИ УМЛК ФЛ*

1. Чому людина є суб'єктом і водночас об'єктом культури? Надайте пояснення, спираючись на культурологічні концепції.
2. Яку роль у контексті загальної світоглядної парадигми Київської Русі відіграло давньоруське місто? Чому архітектоніка давньоруських храмових споруд дозволяла реалізовувати ідею двовір'я?
3. Назвіть провідні тенденції української літератури ХХ ст.
4. Українська культурологічна думка як розвиток європейської духовно-теоретичної традиції.
5. Первісна культура – археологічні пам'ятки культурних шарів в українському просторі.
6. Міф як обряд і ритуал відтворення буття і самосвідомість прадавнього суспільства.
7. Антропологізм, фантазування, традиціоналізм – основні ознаки міфологічного світогляду.
8. Трипільська культура як найвизначніша культура неолітичної доби на землях України.
9. Специфіка засвоєння Київською Руссю візантійської спадщини – творення нового образу для християнської культури на слов'янському ґрунті.
10. Формування національної самосвідомості в контексті ренесансних та реформаційних процесів загальноєвропейського змісту.
11. Культуротворчі, соціально-економічні та геополітичні основи національного самовизначення української культури.
12. Характеристика історично-культурного процесу в Україні першої половини ХХ ст.
13. Зміна культурної парадигми в умовах формування незалежної української держави.
14. Проблема історичної періодизації – основні етапи розвитку української культури
15. Палеолітичні і мезолітичні форми соціальної організації
16. Феномен української ментальності. Полісемантична природа поняття українська культура
17. Концепції походження української культури
18. Ранні форми релігії (тотемізм, фетишизм, магія, хтонічний демонізм, анімізм). Ідея синкретичного (нерозчленованого) Всесвіту
19. Архетипи міфологічної свідомості
20. Ідея триєдиної світобудови та триєдиної світо творчої сили в міфологічній свідомості (українська традиція)
21. Числові характеристики Світового дерева
22. Особливості соціокультурного процесу в ранньому залізному віці
23. Скіфи, їх культура та світогляд
24. Арійські традиції у слов'янській культурі
25. Ідейний пафос «Велесової книги» в контексті проблем «осьового часу»

26. Запровадження християнства та значення цієї події для еволюції культури
27. Виникнення писемності
28. Особливості літературного процесу доби Київської Русі
29. Обрядова народна пісенність
30. Заснування місцевих традицій іконописаних й формування самобутніх іконописних шкіл
31. Структура і символіка православних храмів Київської Русі
32. Проблеми вибору віри
33. Статус України як східноєвропейського центру барокової культури
34. Козацтво як культуротворча сила української ідентифікації
35. Просвітництво, його загальноєвропейський контекст
36. Творчість Григорія Сковороди – українського просвітителя та ментальні засади ідей Сковороди, їх наукове та культурне значення
37. Бароко як загальноєвропейська культурна доба
38. Козацтво як культуротворча сила української ідентифікації
39. Феномен творчості Миколи Гоголя
40. Мистецька діяльність мандрівних театральних труп
41. Роль М.А. Терещенка в заснуванні технічних закладів України
42. Українська народна республіка як досвід формування незалежної національної держави
43. Національно-культурна специфіка українського реалістичного мистецтва
44. Художні інновації українського футуризму
45. Супрематизм К. Малевича
46. Реалізм як провідний художній метод
47. Значення кіномистецтва О. Довженка та С. Параджанова
48. Постмодернізм як явище культури
49. Феномен віртуальної реальності
50. Медіакультура як ознака становлення сучасного суспільства

Для підготовки до заліку рекомендується література (див. література до дисципліни «Історія української культури»).

Література до дисципліни «Історія української культури» ОС «БАКАЛАВР» КАФЕДРИ УМЛК ФЛ

Основна

1. Бичко А.К. Теорія та історія світової і вітчизняної культури : Курс лекцій / А.К. Бичко. – К. : 1993.
2. Закович М.М. Українська та зарубіжна культура : Навчальний посібник / М.М. Закович. –К. : 2000.
3. Історія української та зарубіжної культури : Навчальний посібник. / [За ред. С.М. Клапчука]. – К., 2007.
4. Кордон М.В. Українська та зарубіжна культура : Підручник / М.В. Кордон. –К. : 2009. (<http://www.uk.x-pdf.ru/5istoriya/1247225-1-ukrainska-zarubizhna-kultura-t-vidannya-zatverdzheno-ministerstvom-osviti-nauki-ukraini-pidruchnik-dlya-studentiv-v.php>)
5. Історія української культури / [За ред. І. Крип'якевича]. –К., 1994. (<http://litopys.org.ua/krypcult/krcult.htm>)
6. Культура України : Лекції / [Ра ред. Д. Антоновича]. –К., 1993. (<http://litopys.org.ua/cultur/cult.htm>)
7. Попович М. Нарис історії України / М. Попович. – К., 1998. (<http://194.44.152.155/elib/local/sk610033.pdf>)
8. Русанівський В.М. Культура українського народу : Навчальний посібник / В.М. Русанівський. – К., 1994.

Допоміжна

1. Асеев Ю.С. Мистецтво стародавнього Києва / Ю.С. Асеев. – К., 1969.

2. Баран В.Д. Черняхівська культура : За матеріалами Верхнього Дністра і Західного Бугу / В.Д. Баран. – К., 1981.
3. Берлинський М.Ф. Історія міста Києва / М.Ф. Берлинський. – К., 1991.
(<http://www.myslenedrevo.com.ua/uk/Sci/Kyiv/1991Berlinsky.html>)
4. Брайчевський В.Г. Утвердження християнства на Русі / В.Г. Брайчевський. – К., 1988.
(http://chtyvo.org.ua/authors/Braichevskiy_Mykhailo/Utverdzhennia_khrystyianstva_na_Rusi/)
5. Братко-Кутинський О. Феномен України / О. Братко-Кутинський. – К., 1996.
(<http://mirknig.su/knigi/history/24877-fenomen-ukrayini.html>
<https://toloka.to/t70130>)
6. Булашов Г. Український народ у своїх легендах, релігійних поглядах та віруваннях. – К., 1992.
(http://chtyvo.org.ua/authors/Bulashev_Heorhii/Ukrainskyi_narod_u_svoikh_lehendakh/)
7. Варан В.Д. Походження слов'ян / В.Д. Варан. – К., 1991.
8. Войтович В. Генеалогія богів давньої України / Войтович В. – Рівне, 2007.
(http://chtyvo.org.ua/authors/Voitovych_Valerii/Henealohiia_Bohiv_davnoi_Ukrainy/)
9. Волощенко А.К. Нариси з історії суспільно-політичного руху на Україні в 70-х на початку 80-х XIX ст / А.К. Волощенко. – К., 1974.
10. Воропай О. Звичаї нашого народу: Етнографічний нарис / О. Воропай. – К., 1993.
(http://www.studmed.ru/voropay-o-zvichayi-nashogo-narodu-etnografchniy-naris_a047f1c2c16.html#)
11. Грицай Я.Й. Нарис історії України : формування модерної української нації XIX – XX століття / Я.Й. Грицай. – К. : 1996.
12. Даниленко В.Н. Неолит України / В.Н. Даниленко. – К., 1969.
(<http://padabum.com/d.php?id=34366>)
13. Даниленко В.Н. Энеолит Украины / В.Н. Даниленко. – К., 1974.
(<http://padabum.com/d.php?id=44874>)
14. Забужко О. Дві культури / О. Забужко. – К., 1999.
15. Історія України в особах: XIX – XX ст./ [за ред. І.Войцехівська (кер. авт. кол.), В.Абліцов, О.Божко та ін]. – К., 1995.
(<https://toloka.to/t62786>)
16. Мицик В.Ф. За законами світового ладу : Трипільська цивілізація і світогляд українського народу / В.Ф. Мицик. – К., 2007.
17. Україна і світ : Історія господарства від первісної доби і перших цивілізацій до становлення індустріального суспільства : Навч. посіб. для вузів / [за ред. В.Д. Лановика]. – К., 1994.
18. Чмихов М.О. Курганні пам'ятки як явище давньої культури : Навч. Посіб / М.О Чмихов. – К., 1993.
19. Чмихов М.О. Археологія та стародавня історія України : Навч. посіб. Курс лекцій / М.О. Чмихов, Н.М. Кравченко, І.Т. Черняков. – К., 1992.
20. Чумарна М.І. З початку світу. Україна в символах / М.І. Чумарна. – Львів, 1996.
21. Яровий В.І. Історія західних і південних слов'ян (з давніх часів до XX ст.) Курс лекцій : Навч. Посіб./ В.І. Яровий, П.М. Рудяков, В.П.Шумило та ін. – К., 2001.

Довідкова література

1. Довідник з історії України : в 3-х т. / [за ред. З.І. Підкови, Р.М. Шуста]. –К. : Генеза, 1995. – 435 с.
(http://chtyvo.org.ua/authors/Pidkova_Ihor/)
2. Енциклопедія українознавства : Загальна частина: в 3 т. / [за ред.. В.Кубійовича]. – К., 1995. – 1230 с.
(<http://litopys.org.ua/encycl/eu.htm>)
3. Зарубіжні українці / [за ред. С.Ю. Лазебник (кер. авт. кол.), Л.О. Лещенко, Ю.І. Макар та ін.]. – К. : Україна, 1991. – 1252с.
4. Поліщук Є.П. Історія культури : короткий довідник / Є.П. Поліщук. – К. : Український центр духовної культури, 2000. – 196 с.

5. Українська література у портретах і довідках : Давня література – література XIX ст. : Довідник – К. : Либідь, 2000. – 360 с.

Уся література знаходиться у Національній бібліотеці України ім. В.І.Вернадського, у бібліотеці КПІ ім. Ігоря Сікорського, у методичному кабінеті кафедри української мови, літератури та культури, в електронному кампусі.

Методичні вказівки укладено на основі ОКХ та ОПП ОС «Бакалавр» напрямку підготовки 6.020303 «Філологія»

Укладач методичних вказівок доцент, канд.філол. н.

_____ О.П.Онуфрієнко